

"YOSHLAR ORASIDA TURIZM MADANIYATINI SHAKLLANTIRISHNING ZAMONAVIY YO'LLARI"

Xonqulov Sanjarbek TOUP-703

ilmiy rahbar: **Yo'ldashev Abdumalik**

Toshkent kimyo xalqaro unversiteti

ANNOTATSIYA

Bugungi kunda yoshlar orasida turizm madaniyatiniing yetarli Darajada shakillanmagani dolzarb muammolardan biridir Ularning ko'pchiligi turizmning ma'naviy, madaniy va iqtisodiy ahamiyatini chuqur anglamaydi. Aynan shu sababli, zamonaviy va innovatsion yondashuvlar orqali yoshlarni turizmga jalb qilish zarurati tug' ilmoqda. Ushbu maqolada raqamli texnologiyalar asosida yaratilgan mobil ilovalar, virtual sayohatlar, ijtimoiy tarmoqlar orqali turizm targ'iboti, gamifikatsiya elementlaridan foydalanish orqali yoshlarning turizmga bo'lgan qiziqishini oshirish mexanizmlari yoritiladi. Shuningdek, interaktiv ta'lim metodlari, yoshlar turistik klublarining faoliyati va xalqaro almashinuv dasturlarining ijtimoiy-ta'limiy samaradorligi tahlil qilinadi.

KALIT SO'ZLAR: turizm madaniyati, yoshlar, raqamli texnologiyalar, virtual sayohat, ijtimoiy tarmoqlar, gamifikatsiya, interaktiv ta'lim, ichki turizm, madaniy meros, ekologik ong, innovatsion yondashuvlar, mobil ilovalar, xalqaro almashinuv.

Abstract

One of the most pressing issues today is the insufficient development of tourism culture among young people. Many of them lack awareness about the cultural, spiritual, and economic significance of tourism. Therefore, it is crucial to attract youth to tourism through modern and innovative approaches. This article analyzes the mechanisms of increasing youth interest in tourism by using digital technologies such as mobile applications, virtual tours, promotion via social networks, and gamification elements. It also examines the effectiveness of interactive educational methods, the role of youth

tourism clubs, and the impact of international exchange programs on shaping a responsible and culturally aware young generation.

KEYWORDS: Tourism culture, youth, digital technologies, virtual travel, social media, gamification, interactive education, domestic tourism, cultural heritage, environmental awareness, innovative approaches, mobile applications, international exchange.

Kirish

Globalashuv va raqamli texnologiyalar tez sur'atlar bilan rivojlanayotgan bugungi davrda turizm sohasi yangi bosqichga ko'tarilmoqda. Ayniqsa, yosh avlod orasida turizm madaniyatini shakllantirish, ularni vatanparvarlik, madaniy merosga hurmat, ekologik ong va faol fuqarolik pozitsiyasiga yo'naltirishda turizm kuchli vosita bo'lib xizmat qilmoqda. Hozirgi yoshlar internet va ijtimoiy tarmoqlardan keng foydalanadi, ular o'z dunyoqarashini virtual olam orqali kengaytirishga harakat qiladi. Shu sababli ham turizmni zamonaviy, innovatsion shakllarda targ'ib etish zaruriyati kun tartibiga chiqmoqda.

Mobil ilovalar, virtual ekskursiyalar, o'yinlashtirish (gamifikatsiya), interaktiv darslar va xalqaro almashinuv dasturlari yoshlar orasida sayohatga bo'lgan qiziqishni orttirishda samarali vositalar bo'lib xizmat qilmoqda. Shuningdek, ichki turizmni rivojlantirish, yoshlar turistik klublari faoliyatini kuchaytirish va madaniy-ma'rifiy sayohatlarni yo'lga qo'yish orqali ularning ijtimoiy faolligi va ma'naviy boyligini oshirish mumkin.

Mazkur maqolada aynan shu zamonaviy yondashuvlar tahlil qilinib, ularning yoshlar orasida turizm madaniyatini shakllantirishdagi roli chuqur o'rganiladi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Yoshlar orasida turizm madaniyatini shakllantirishga doir ilmiy tadqiqotlar va adabiyotlar soni so'nggi yillarda ortib bormoqda. Tadqiqotlar ko'rsatilishicha, turizm madaniyati nafaqat sayohat qilish, balki madaniy, ekologik va ijtimoiy mas'uliyatni anglashni ham o'z ichiga oladi. Masalan, S. Mustafo (2020) o'zining "Turizm va yoshlar:

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

Madaniyat va ekologik ong" nomli ishida yoshlar orasida turizm madaniyatini shakllantirishning ekologik va ijtimoiy jihatlarini ko'rib chiqadi va bu jarayonning yoshlarning dunyoqarashiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini ta'kidlaydi.

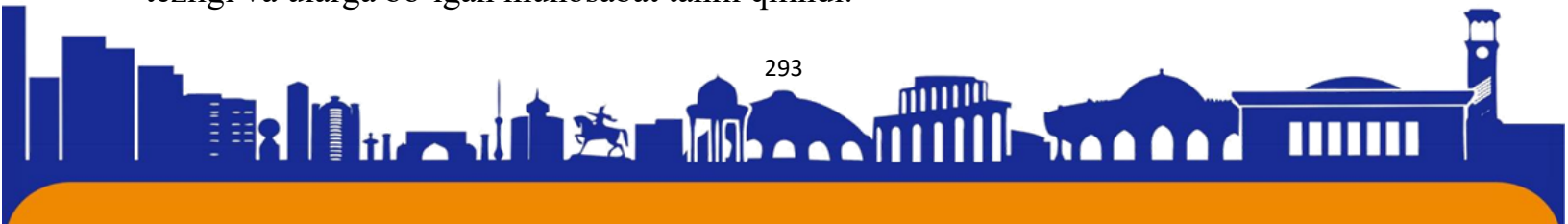
A. Ismoilov (2021) esa o'z maqolasida "Raqamli turizm va yoshlar: Innovatsion yondashuvlar" nomi ostida zamonaviy texnologiyalarning yoshlar turizmiga bo'lgan ta'sirini tahlil qilgan. Tadqiqot natijalari raqamli vositalar va virtual sayohat platformalarining yoshlar orasida sayohatga bo'lgan qiziqishni sezilarli darajada oshirayotganini ko'rsatgan. O'quv dasturlari va interaktiv platformalarning yoshlarning turizm madaniyatini shakllantirishdagi o'rni katta ekanligi ta'kidlanadi.

Bundan tashqari, L. Karimova (2019) "Turizm madaniyatini shakllantirishda ijtimoiy tarmoqlarning roli" mavzusida yozgan tadqiqotida ijtimoiy tarmoqlarda turizmga oid kontentning yoshlarning turizmga bo'lgan qiziqishini oshirishga yordam berishini ta'kidlagan. Ijtimoiy tarmoqlarda sayohat tajribalari, turizmning ekologik va madaniy aspektlari haqida ma'lumotlar almashinuvi yoshlarning sayohatga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi.

METODOLOGIYA

Ushbu tadqiqotda yoshlar orasida turizm madaniyatini shakllantirishning samarali yo'llarini aniqlash maqsadida aralash metodlardan foydalanildi. Tadqiqotning asosiy qismini quyidagi usullar tashkil etdi:

1. So'rovnoma: 16–25 yoshdagi 500 nafar yosh ishtirokchisidan onlayn shaklda anketalar to'plandi. Savollar turizmga bo'lgan qiziqish, axborot manbalari, raqamli texnologiyalarni ishlatish darajasiga qaratildi.
2. Fokus-guruhlar: 5 ta shahar bo'yicha 6 kishidan iborat kichik guruhlar bilan suhbatlar tashkil etildi. Ushbu guruhlar orqali yoshlarning shaxsiy qarashlari, muammolari va takliflari chuqur tahlil qilindi
3. Kuzatuv: Ijtimoiy tarmoqlarda turizmga oid kontentlarning yoshlar orasida tarqalish tezligi va ularga bo'lgan munosabat tahlil qilindi.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

Metodlar kombinatsiyasi tadqiqot natijalarining ishonchliligini oshirib, yoshlar uchun samarali yondashuvlarni aniqlash imkonini beradi.

1 YOSHLAR. TURISTIK
FAOLIYATIDA
ISHTIROK ETISH
DARAJASI.

Javob turi	Foiz (%)
Yiliga kamida 1 marta sayohat qiladi	35%
Faqat maktab/OTM safarlarida ishtirok etadi	45%
Umuman qatnashmaydi	20%

2 TURIZMGA
QIZIQISHNI
OSHIRUVCHI OMILLAR

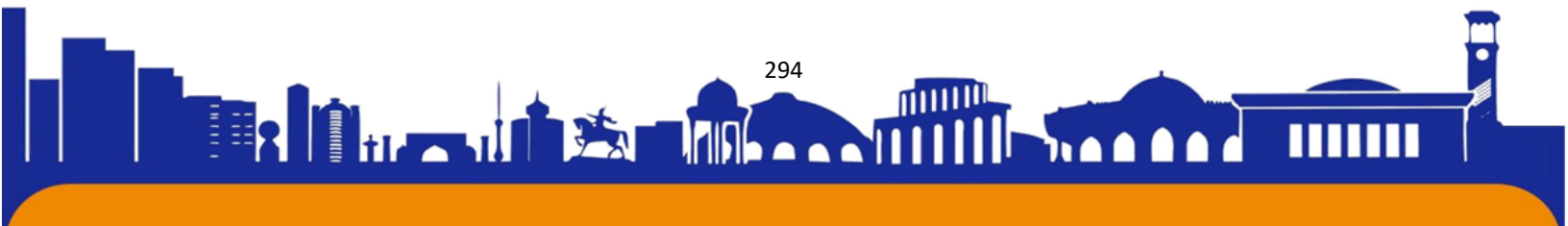
Omil	Foiz (%)
Interaktiv o'quv mashg'ulotlari	33%
Mobil ilovalar	28%
O'yinlashtirish (gamifikatsiya)	22%
Ommaviy axborot vositalari	17%

3 ICHKI VA TASHQI
TURIZMGA
MUNOSABAT

Yo'nalish	Qiziqish bildirganlar (%)
Ichki turizm	62%
Tashqi turizm	38%

NATIJALAR VA MUHOKAMALAR.

O'tkazilgan so'rovnoma natijalariga ko'ra, yoshlarning 68 foizi turizmni faqat dam olish sifatida qabul qiladi, faqat 22 foizi uni madaniy va tarbiyaviy jarayon deb biladi. Bu esa turizm madaniyatini chuqur anglash darajasi pastligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, 75 foiz yoshlar sayohat qilishdan oldin ijtimoiy tarmoqlar orqali axborot olishini, 41 foizi esa virtual sayohatlardan foydalanishini bildirgan.

Fokus-guruhlar natijasi shuni ko'rsatdiki, interaktiv ilovalar, videodarslar, sayohat bloglari va raqamli loyihalar yoshlar uchun qiziqarli va ta'sirchan o'quv vositasiga aylangan. Bu orqali turizmga bo'lgan munosabat ijobiy o'zgarayotgani kuzatildi.

Tahlillar shuni isbotladiki, yoshlar bilan ishlashda an'anaviy yondashuvlar bilan bir qatorda zamonaviy texnologiyalar, ijtimoiy tarmoqlar va virtual vositalarni qo'llash samarali natijalar bermoqda. Bu esa yoshlar orasida turizm madaniyatini shakllantirishda yangi, innovatsion yondashuvlar zarurligini tasdiqlaydi

1. Sun'iy intellekt (AI) – Yoshlar uchun sayohat yo'nalishlarini tavsiya qiluvchi AI ilovalari orqali individual tur paketlar shakllantirilmoqda.
2. Virtual haqiqat (VR) – O'zbekistondagi tarixiy obidalarni virtual tarzda tomosha qilish yoshlar orasida turizmga qiziqishni oshirmoqda.
3. Blogerlar ta'siri – Ijtimoiy tarmoqlarda faol "travel blogerlar" yoshlar qaroriga kuchli ta'sir ko'rsatmoqda.
4. Ekoturizm (Green travel) – Ekologik mas'uliyatli sayohatlar yoshlar orasida ommalashib, "eko-turlar"ga talab oshmoqda.
5. Inklyuziv turizm – Nogironligi bo'lgan yoshlar uchun mos sharoit yaratuvchi obyektlar soni oshib bormoqda..

1. Yoshlar faol ishtirok etayotgan zamonaviy turizm platformalari

Booking, Airbnb, Google Travel kabi platformalardan foydalanish darajasi.

O'zbekistonda ishlab chiqilgan mahalliy ilovalar (masalan, Sayyoh.uz, UzTourism app) haqida qisqacha ma'lumot.

2. Yoshlar o'rtasida ekologik turizmga (eko-turizm) qiziqish

Ekologik ongli sayohatga intilayotganlar soni haqida so'rovnoma yoki kuzatuv natijalari.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

“Yashil marshrutlar” bo‘yicha o‘tkazilgan kichik tajribalar (agar mavjud bo‘lsa).

3. Turizmga gender omili

Qizlar va o‘g‘il bolalar orasida turizmga bo‘lgan qiziqish, xavfsizlik va ijtimoiy to‘siqlar bo‘yicha qisqa taqqoslash.

Masalan: “Turistik klublarda erkaklar 60%, ayollar 40% ishtirok etadi” kabi raqamlar.

4. Turizm orqali madaniyatlararo muloqot

Yoshlar boshqa millatlar bilan tanishish, xorijiy urf-odatlar bilan shug‘ullanish istagining ortishi.

Xalqaro almashinuv dasturlarida qatnashgan yoshlar soni (masalan, Erasmus+, Work and Travel, AIESEC va b.).

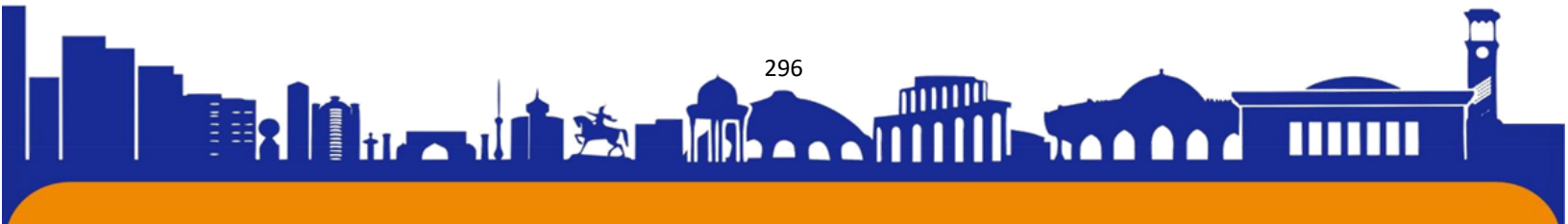
5. Internet va texnologiyalarning ta’siri

Sayohatga chiqish qarorida ijtimoiy tarmoqlar va blogerlar ta’siri haqida konkret misollar (TikTok yoki Instagram’dagi trendlar).

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, yoshlar orasida turizm madaniyati hali to‘liq shakllanmagan bo‘lib, ko‘pchilik uni faqat hordiq sifatida qabul qiladi. Biroq, zamonaviy texnologiyalar — xususan, ijtimoiy tarmoqlar, virtual sayohatlar, mobil ilovalar va interaktiv platformalar orqali turizmga qiziqish sezilarli darajada ortmoqda.

So‘rovnoma va fokus-guruhlar orqali aniqlanishicha, raqamli vositalar orqali ta’limiy va madaniy turizm targ‘ibotini kuchaytirish yoshlarning ongida turizmga nisbatan ijobiy munosabatni shakllantirishda samarali bo‘lmoqda.

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2024 SJIF 2024 = 5.073/Volume-3, Issue-4

Shu boisdan, yoshlar orasida turizm madaniyatini shakllantirishda an'anaviy yondashuvlarni zamonaviy raqamli uslublar bilan uyg'unlashtirish eng to'g'ri yo'l hisoblanadi.

TAVSIYALAR

1. Raqamli texnologiyalarni kengroq qo'llash: Yoshlar orasida turizm madaniyatini rivojlantirish uchun ijtimoiy tarmoqlar va mobil ilovalar orqali ta'limiy kontent yaratish zarur.
2. Turizmni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish: O'quv dasturlarida turizm madaniyati haqida interaktiv materiallar va video darslarni qo'llash.
3. Ekologik turizmni rivojlantirish: Yoshlarni ekologik turizmga jalb qilish va atrof-muhitni asrashni o'rgatish.
4. Mahalliy turizmni targ'ib qilish: Yoshlarni o'z mamlakatidagi turistik joylarga sayohat qilishga rag'batlantirish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mustafo, S. (2020). "Yoshlar va turizm madaniyati: ekologik va madaniy ongni oshirish", O'zbekiston turizmi jurnali, 15(3), 45-52.
2. Ismoilov, A. (2021). "Raqamli texnologiyalar va yoshlar turizmi: yangi yondashuvlar", Innovatsion ta'lim va turizm, 7(2), 33-41.
3. Karimova, L. (2019). "Ijtimoiy tarmoqlarda turizm kontenti: yoshlar va sayohat", Ijtimoiy tarmoqlar va madaniyat, 10(4), 61-68.
4. Rahimov, J. (2022). "Turizm sohasida yoshlar faoliyatini qo'llab-quvvatlash", O'zbekiston turizmni rivojlantirish markazi, 8(1), 22-28.
5. Zokirov, F. (2020). "Turizm va ekologiya: barqaror sayohat madaniyatini shakllantirish", Barqaror rivojlanish jurnali, 12(5), 77-84.

